

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΒΟΥΛΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α'.

Ἡ πρώτη Κυβέρνησις, ἥτις εὐθύς, ἅμα τῇ ἐλευσει τοῦ Ὀθωνος ἐσχηματίσθη ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας συνέκειτο ἐκ τῶν ἀειμνήσιων Σ. Τρικούπη, τοῦ κλεινοῦ τῆς ἐπαναστάσεως ἱστορικοῦ, ὡς προέδρου καὶ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, Χ. Κλονάρη, τοῦ μετέπειτα προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, Δ. Χρηστίδου τῶν ἐσωτερικῶν, Γ. Ρίζου τοῦ Νερούλου τῶν ἐκκλησιαστικῶν, Ἀλ. Μαυροκορδάτου τῶν οικονομικῶν, Κ. Ζωγράφου τῶν στρατιωτικῶν καὶ Δ. Βούλγαρη τῶν ναυτικῶν. Ἀπὸ τῆς 25 Ἰανουαρίου 1833, ὅτε ἐσχηματίσθη τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο, μέχρι τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843, ὅτε ἐδόθη τὸ πρῶτον σύνταγμα, οἱ ὑπουργοὶ διαωρίζοντο ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ βασιλέως. λαμβανόμενοι ἢ ἐκ τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος, ὡς οἱ Σ. Τρικούπης, Ἀλ. Μαυροκορδάτος, Γ. Κωλέττης, Ἀντ. Κριεζῆς, Ἀνδρ. Μεταξᾶς, ἢ ἐκ τῶν ἐξ Εὐρώπης, ἐνθα ἐσπούδαζον, ἐπιστρεφάντων πολιτευτῶν ὡς οἱ Ν. Θεοχάρης, Κ. Σχινᾶς, Γ. Ράλλης, Λ. Μελάς ἢ τέλος ἐκ τῶν μετὰ τοῦ Ὀθωνος κατελιθόντων ἐπιστήμων Βαυαρῶν ὡς οἱ Χ. Σμάλτς, Γ. Λεζουίρος, Δ. Ρουδάρτ. Πρωθυπουργοὶ κατὰ τὸ ἔνεναετές τοῦτο διάστημα διαωρίσθησαν ἐξ, οἱ Σ. Τρικούπης, Ἀλ. Μαυροκορδάτος δις, Γ. Κωλέττης, Δ. Ρουδάρτ καὶ Ἀντ. Κριεζῆς, ὅστις κυρίως δὲν ἦτο πρρωθυπουργός, ἀλλὰ προήδρευε τοῦ ὑπουργ. συμβουλίου ὡς πρεσβύτερος· πλὴν τούτων δὲ, ἀπὸ μὲν τῆς 20 Μαΐου 1835 μέχρι τῆς 2 Φεβρουαρίου 1837 προήδρευε τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ Ἀρμουνσπεργ, ἀπὸ δὲ τῆς 8 Δεκεμβρίου 1837 μέχρι τῆς 10 Φεβρουαρίου 1841 αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Ὀθων κατὰ τὸ συγκεντρωτικώτατον σύστημα, οὗτινος ἦτο ἄκρος θιασώτης, καθ' ὃ οἱ ὑπουργοὶ μετεβάλλοντο εἰς ἀπλοῦς γραμματεῖς τοῦ βασιλέως, μὴ ἀπαξιοῦντος νὰ κατέρχεται μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τῆς διοικήσεως. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διορισθέντων ὑπουργῶν ἐπὶ πλείονα μὲν χρόνον ἐτήρησαν τὸ χαρτοφυλάκιον οἱ Ἀντ. Κριεζῆς τῶν ναυτικῶν (31 Δεκεμβρίου 1836—3 Φεβρουαρίου 1843) καὶ Χ. Σμάλτς τῶν στρατιωτικῶν (10 Ἰουνίου 1835—2 Ἰουλίου 1841), ἐπὶ ἐλάχιστον δὲ ὁ Ν. Σιλήβεργος τῶν οικονομικῶν (6 Νοεμβρίου 1842—Δεκέμβριον 1842). Τέλος δὲ 30 ἐν ὄλῳ πρόσωπα κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διαωρίσθησαν ὑπουργοὶ ἢ γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, ὡς ὠνομάζοντο τότε.

Β'.

Δευτέρα περίοδος τοῦ δημοσίου τῆς Ἑλλάδος βίου εἶνε ἡ ἀρχομένη ἀπὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου 1843, ὅτε ὁ λαὸς ἠνάγκασε τὸν βασιλέα νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅπως κυβερνᾶται συνταγματικῶς καὶ λήγουσα τὴν 11 Δεκεμβρίου 1862, ὅτε ὁ λαὸς πάλιν νομίζων ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐδολιεύετο τὸ σύνταγμα τὸν ἠνάγκασε νὰ καταλίπῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ στέμμα καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ πλήρης πικρίας καὶ ἀπογοητευμένος, διότι αἱ καλαὶ αὐτοῦ διαθέσεις καὶ προσπάθειαι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ ὀλόκληρον τριακονταετίαν, παρεξηγήθησαν. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτευμα ἔνεκα τῆς φανερας ἐπεμβάσεως τῶν κυβερνήσεων κατὰ τὰς ἐκλογὰς βλάβης μᾶλλον ἢ ὠφελείας πρόξενον κατέστη. Κατ' αὐτὴν ἐπτάκις ἐνηργήθησαν ἐκλογαί, ἧτοι ἐπτά βουλευτικαὶ περιόδοι συνεκλήθησαν, ὧν αἱ δύο διελύθησαν, ἡ τρίτη καὶ ἡ ἕκτη ἐκείνη μὲν ὑπὸ τοῦ Κωλέττου ἀπολέσαντος τὴν πλειοψηφίαν, αὕτη δὲ εὐθύς ἅμα τῇ ἐκλογῇ ὡς προέδρου τῆς δευτέρας αὐτῆς συνόδου τοῦ Θρ. Ζαίμη, λυσσῶδως πολεμουμένου ὑπὸ τῆς βασιλείας. Εὐθύς ἐκ τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου ἤρχισαν αἱ ἐπεμβάσεις κατὰ τὰς ἐκλογὰς, αἵτινες κατήντησαν ἀληθῶς εἰκονικαί· καὶ ἂν δέ τις τῶν ἀντιθέτων ἐπετύγχανε κατ' αὐτάς, ἡ ἐκλογή του ἠκυροῦτο κατὰ τὰς ἐξελέγξεις. Ἐνδεκα δ' ἐν ὄλῳ κυβερνήσεις διεδέχθησαν ἀλλήλας κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὥστε κατὰ μέσον ὅρον ἡ διάρκεια ἐκάστης ἦτο εἴκοσι σχεδὸν μηνῶν. Οὐχ ἦττον ὑπῆρξαν καὶ ὑπουργεῖα διαρκέσαντα πολὺ περισσότερον, ὡς τὸ τὴν 6 Αὐγούστου 1844 ὑπὸ τὸν Κωλέττην σχηματισθέν, ὅπερ διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ συμβάντος τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1847, τὸ ὑπὸ τὸν Ἀντ. Κριεζῆν (12 Δεκεμβρίου 1849—15 Μαΐου 1854) καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Ἀθ. Μιαούλην (13 Νοεμβρίου 1857—26 Μαΐου 1862)· καὶ ἕτερα διαρκέσαντα πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ μέσου ὅρου, ὡς τὸ ὑπὸ τὸν Ἀλ. Μαυροκορδάτον σχηματισθέν τὴν 30 Μαρτίου 1844 διαρκέσαν μέχρι τῆς 6 Αὐγούστου 1844. Ἡ σειρά τῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πρωθυπουργῶν εἶνε ἡ ἐξῆς: Ἀνδρ. Μεταξᾶς, ἐφ' οὗ ἐψηφίσθη τὸ σύνταγμα, Ἀλ. Μαυροκορδάτος, ὅστις ἐκλήθη ἵνα ἐφαρμόσῃ αὐτὸ κατὰ πρῶτον. Γ. Κωλέττης, Κ. Τζαβέλλας, διαδεχθεὶς προσωρινῶς τὸν Κωλέττην θανόντα εἰς τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Γ. Κουντουριώτης, Κ. Κανάρης, Α. Κριεζῆς, Ἀλ. Μαυροκορδάτος, Δ. Βούλγαρης, Ἀθ. Μιαούλης καὶ Γ. Κολοκοτρώνης, ὅστις μετὰ τῶν Ν. Δραγούμη, Ε. Ἡλιοπούλου, Δ. Χατζίσκου, Π. Βάρβογλη, Σ. Μήλιου καὶ Ν. Μιζῆ ἐσχημάτισε τὸ τελευταῖον τοῦ Ὀθωνος ὑπουργεῖον, ὑπουργεῖον τοῦ αἵμα-

τος ἐπικληθῆν. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπουργῶν πλεονάζουσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος (Κ. Κανάρης, Ἄνδρ. Λόντος, Ἄνκστ. Μαυρομιχάλης, Τ. Μαγγίνης, Κ. Τζαβέλλας, Γ. Κουντουριώτης, Ι. Σταϊκός κτλ) καὶ τὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ σπουδασάντων καὶ θεωρουμένων ὡς ἀνωτέρας παιδείας τυχόντων (Μιχ. Σχινάς, Μιχ. Σκαλιστήρης, Κ. Προβελέγγιος, Σπ. Πήλλικας, Π. Καλλιγιάς, Μιχ. Ποτλῆς, Π. Ἀργυρόπουλος, Ν. Δραγούμης, Α. Ρ. Ραγκαβῆς κτλ) οὐχ ἦττον ὅμως προσετέθησαν καὶ ἄλλα, ἀνδρῶν ἐκ τοῦ κοινοβουλίου ἀναδειχθέντων, οἵτινες νέον αἶμα μετήγισαν εἰς τὰ μέλη τῶν διευθυνόντων τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν, καὶ οἵτινες ἐμελλον μετὰ ταῦτα νὰ διαχειρισθῶσιν αὐτοὶ ἀποκλειστικῶς τὴν κυβέρνησιν (Ἄλ. Κουμουνοῦρος, Θρ. Ζαίμης, Χ. Χριστόπουλος, Δ. Καλλιφρονᾶς, Λ. Σμολένσκις, Λ. Κρεστένιτης κλπ) Τέλος ἐν ὄλῳ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς ὑπουργικῆς ἑδρας 72 πρόσωπα.

Γ'.

Μετὰ τὴν ἐξωσιν τοῦ Ὄθωνος συνέστη τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1862 τριμελὴς ἀντιβασιλεία συγκειμένη ὑπὸ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς μεταπολιτεύσεως Δ. Βούλγαρη ὡς προέδρου, Κ. Κανάρη καὶ Μ. Ρούφου, ἧτις διώρισε τὸ πρῶτον ὑπουργεῖον συγκείμενον ἐκ τῶν Ἀδ. Διαμαντοπούλου, Α. Κουμουνοῦρου, Θρ. Ζαίμη, Τ. Μαγγίνα, Δ. Μαυρομιχάλη, Δ. Καλλιφρονᾶ, Σ. Δεληγιώργη καὶ Β. Νικολοπούλου. Συνελθούσης δὲ τῆς ἀμέσως συγκληθείσης ἐθνοσυνελεύσεως ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις κατέθηκε τὴν ἐξουσίαν δούσα λόγον τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, ἀπὸ δὲ τῆς 12 Φεβρουαρίου 1863 ἀνέλαβεν αὐτὴ ἡ συνέλευσις τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ οὕτω τρεῖς κυβερνήσεις ἐξελέγησαν μία ὑπὸ τὸν Δ. Κυριακὸν καὶ δύο ὑπὸ τὸν Μ. Ρούφον, ἐκτὸς τῆς κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως σχηματισθείσης ἧτις 4 μόλις ἡμέρας διήρκεσεν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπουργοὶ ἐξελέγοντο, ὡς εἶδος, οἱ ἄκρως ἀντιβασιλικοὶ, οἱ τὰ μάλιστα συντελέσαντες εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Ὄθωνος. Κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν ἀνῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα οἱ μετέπειτα μεγάλως διαπρέψαντες Ἐπ. Δεληγιώργης, Α. Αὐγερινός, Ἄθ. Πετιμεζάς, Θ. Π. Δηληγιάννης, Β. Νικολόπουλος, Ι. Παπαζαφειρόπουλος, Γ. Μπούμπουλης κτλ. Ἐν ὄλῳ κατὰ τὸ μόλις ἐνιαύσιον τοῦτο διάστημα ἐξελέχθησαν ὑπουργοὶ 35 πολιτευταί.

Δ'.

Τελευταία περίοδος εἶνε ἡ ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Γεωργίου Α' μέχρι σήμερον. Κατ' αὐτὴν καίτοι ἡ κοινοβουλευτικὴ μηχανὴ λειτουργεῖ ἀκριβῶς, μόλις ἐπ' ἐσχάτων κατωρθώθη νὰ ἐ-

χωμεν μονίμους κυβερνήσεις. Μοναδικὸν εἶνε τὸ συμβᾶν κατὰ τὸ 1865, ὅτε ἐξ ὑπουργεῖα διεδέχθησαν ἀλληλοδιαδόχως ἄλληλα τὸ ὑπὸ τὸν Ἄλ. Κουμουνοῦρον (2 Μαρτ.—20 Ὀκτωβρ.), τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην τὸ πρῶτον χριστομένουσ πρωθυπουργοῖς, διαρκέσαν 14 ἡμέρας, τὸ ὑπὸ τὸν Δ. Βούλγαρην τριήμερον, τὸ ὑπὸ τὸν Ἄλ. Κουμουνοῦρον ἐφθήμερον, τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην διαρκέσαν 16 ἡμέρας καὶ τέλος τὸ ὑπὸ τὸν Μ. Ρούφον ἄχρουν. Πλὴν τούτων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἔχομεν καὶ ἕτερα ὑπουργεῖα βραχὺ διαρκέσαντα: τὸ ὑπὸ τὸν Ἀρ. Μωραϊτίνην ἔλασσον τοῦ μηνός, τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην (26 Νοεμβρίου 1876—1 Δεκεμβρ. 1876) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, τὸ ὑπὸ τὸν Χ. Τρικούπην ἐπὶ 5 ἡμέρας (21—26 Ὀκτωβρ. 1878, τὸ ὑπὸ τὸν Δ. Βάλβην ἐπὶ 12 ἡμέρας (27 Ἀπριλίου—9 Μαΐου 1886 καὶ ἄλλα. Μακρόβια δὲ ὑπουργεῖα ἐπὶ Γεωργίου εἰσὶ τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην τὴν 8 Ἰουλίου 1872 ὄρισθῆν καὶ διαρκέσαν μέχρι τῆς 9 Φεβρουαρίου 1874 καὶ τὰ δύο τελευταῖα ὑπὸ τὸν Χ. Τρικούπην, ὧν τὸ μὲν πρῶτον διήρκεσεν ἔτη τρία καὶ ἓνα μῆνα (3 Μαρτίου 1882—19 Ἀπριλίου 1885), τὸ δὲ, ὅπερ κατὰ τὰ φαινόμενα ἔσται τὸ μακροβιώτερον πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι σχηματισθέντων ὑπουργείων ἀναλαβόν τὴν ἐξουσίαν τὴν 9 Μαΐου 1886 ἐξακολουθεῖ ἐτι διαχειριζόμενον αὐτὴν. Ἀξιοσημείωτον εἶνε καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Κ. Κανάρην, τὴν 26 Μαΐου 1877 σχηματισθῆν καὶ διαρκέσαν μέχρι τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878, ἧτοι καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κανάρη, συμβάντα τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1877 οὔτινος μέλη ἀπετέλουον οἱ Ἐπ. Δεληγιώργης, Ἄλ. Κουμουνοῦρος, Θρ. Ζαίμης, Χ. Τρικούπης, Θ. Δηληγιάννης καὶ Χ. Ζιμβρακζυκῆς καὶ ὅπερ οἰκουμεικὸν ἐπεκλήθη. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐσχηματίσθησαν 38 ὑπουργεῖα καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀξίωμα οἱ ἐξῆς, ὧν τινες πλέον ἢ ἅπαξ, ὁ δὲ Κουμουνοῦρος δεκάκις: Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Ζ. Βάλβης, Ἄλ. Κουμουνοῦρος, Ἐπ. Δεληγιώργης, Μ. Ρούφος, Χρ. Μωραϊτίνης, Θ. Ζαίμης, Χ. Τρικούπης, Θ. Δηληγιάννης καὶ Δ. Βάλβης. Οἱ δὲ ἀνεληθόντες εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ ὑπερβαίνουσι τοὺς 80, ὧν ἐλάχιστοι οἱ ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν, ἡ πλειονότης δὲ ἐκ νέων πολιτευτῶν, σχηματισάντων τὸ στάδιον αὐτῶν διὰ τῆς προσωπικῆς εὐφυΐας καὶ ἰκανότητος αὐτῶν ἢ υἰῶν τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἐπὶ τοῦ Ὄθωνος διαπρέψαντων, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ στερούμενοι ἐντελῶς πάσης προσωπικῆς ἀξίας, διελθόντες δὲ ὡς ἀστραπὴ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ὀρίζοντος, καὶ οὐδὲν καταλιπόντες ἶχνος τῆς διαβάσεως αὐτῶν, ὥστε ἐξίσταται ὁ ἀναγινώσκων τὸν κατάλογον αὐτῶν πῶς κατώρθωσαν νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τοιοῦτον ἀξίωμα.

Ἐν συνόλῳ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς βασιλείας 61 πρωθυπουργοὶ διεδέχθησαν ἀλλήλους· ἐκ δὲ τῶν ὑπουργείων τοὺς μὲν πλείστους προισταμένους ἔσχε τὸ τῆς δικαιοσύνης 93, τοὺς δ' ἐλαχίστους τὸ τῶν ναυτικῶν 75, ἐξ ὧν ἐλάχιστοι τοῦ ἡμίσεως οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ναυτικοὶ καὶ ἐκ τούτων οἱ πλείστοι ἐπὶ Ὀθωνος, ὅτε ἔζων οἱ θαφροστεφεῖς ἥρωες τῶν Σπετσῶν, τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Ψαρρῶν. Ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν 79 ὑπουργῶν, εἰς ἦτο ἀντιστράτηγος ὁ Β. Πετιμεζᾶς (30 Ἀπριλίου 1879), εἴκοσι ὑποστράτηγοι, εἰς λοχαγούς, ὁ Δ. Γρίβας, ὀκτώ πολιτικοί, εἰς ναυτικούς, ὁ Δ. Μπούμπουλης (26 Ὀκτωβρίου 1848 — 18 Δεκεμβρίου 1878) καὶ οἱ λοιποὶ στρατιωτικοὶ ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ συνταγματάρχου μέχρι τοῦ τοῦ ταγματάρχου.

Ε΄.

Ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ πρώτου συντάγματος μέχρι τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὀθωνος συνεκλήθησαν 7 βουλευτικαὶ περιόδοι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ὧν αἱ σύνοδοι ἀνέρχονται εἰς 20, ἐξ ὧν μία μόνον ἔκτακτος, ἡ τελευταία. Ἐκ τῶν περιόδων τούτων αἱ πέντε πρώται συνέκειντο ἐκ 3 συνόδων ἑκάστη, ἡ ἕκτη ἐκ δύο καὶ ἡ ἑβδόμη ἐκ δύο τακτικῶν καὶ τῆς ἑκτάκτου Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου συνῆλθον ΙΑ' περιόδοι, ὧν αἱ σύνοδοι ἀνέρχονται εἰς 33, ἐξ ὧν ἐπτά ἑκτακτοί. Τὰς πλείστας συνόδους ἔσχεν ἡ ἑβδόμη, τέσσαρας τακτικὰς καὶ δύο ἑκτακτοὺς καὶ τὰς ἐλάχιστας ἡ τετάρτη, μίαν καὶ μόνην. Εἰς τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς ἀνῆλθον 34 βουλευταί, ὧν τινες δις, τὸ ὅλον 53 εἰς δηλ. πλέον τῶν συνόδων διότι κατὰ τὴν γ'. σύνοδον τῆς Ε' ἐπὶ Ὀθωνος περιόδου ὁ τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1855 ἐκλεγθεὶς πρόεδρος Ἀλ. Κουμουνοῦρος παρητήθη τὴν 28 Ἰουνίου 1856 ὡς διορισθεὶς ὑπουργός καὶ ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ι. Ζάρκος. Ἐκ τούτων ὁ μὲν κ. Ἄνδρ. Αὐγερινός ἐξελέχθη δεκάκις, ὁ δὲ κ. Θρ. Ζαΐμης πεντάκις, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαξ ἢ δις. Τῆς συνελεύσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου πρόεδρος μὲν ἐξελέγη ὁ Π. Νοταρᾶς, ἀντιπρόεδροι δὲ τὶ Ἄνδρ. Μαυροκορδάτος, ὅστις καὶ διετύθυε τὰς συνεδριάσεις ἕνεκα τοῦ ἐσχάτου γήρατος τοῦ Π. Νοταρᾶ, Α. Μεταξᾶς, Ι. Κωλέτης καὶ Ἄνδρ. Λόντος. Τῆς δὲ β'. ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τοῦ 1862 πρόεδροι ἐξελέγησαν ἀλληλοδιαδόχως οἱ Ζ. Βάλβης, Ἄρ. Μωραϊτίνης, Δ. Κυριακός, Ἐπ. Δεληγιώργης καὶ Ι. Α. Μεσσηνέζης.

Στ.

Τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον ἦτο ἰσως θλιβερώτατον ὅταν ἦτο παρόν, φαίνεται παραδείσεις εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν πλέον μέλλον.

Ἐκ τοῦ ἐμμέτρου ἡμερολογίου τοῦ Ῥωμηοῦ ἐκδιδομένου κατ' αὐτὰς δημοσιεύομεν κατ' εὐμενῆ παραχώρησιν τὸν ἐπιλογον ἐν ᾧ ὁ Φασουλῆς καὶ ὁ Περικλῆς συνδιελέγονται περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου μετὰ ποιητικῆς ἐξάρσεως πολὺ διαφόρου τῆς συήθους αὐτῶν εὐτραπέλου στιχομυθίας.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Φ. — Σὰν τί φρονεῖς, βρὲ Περικλῆ, ὁ κόσμος πῶς θὰ γίνῃ;
Π. — Λίγο μὲ μέλει, Φασουλῆ, ρουθύνει ἂν δὲν μείνῃ.
Φ. — Ἐγὼ τὰς δέλτους τὰς σοφὰς τῶν μάντεων ἀνοίγων πιστεύω πῶς ὁ ἥλιος ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ χάσῃ τὴν θερμότητά του ἔχει πρὸ αἰῶνων καὶ δὲν θὰ στέλλῃ πλέον φῶς ἵσθην σφαῖραν τῶν κλαυθιμῶνων.

Τότε δὴ τότε κοπετὸς κ' ὄλολυγμός πολὺς,
νὰ ρίψουν τὰς πορφύρας των χαμαὶ οἱ βασιτεῖς,
εἰς τοὺς σκηπτούχους Καίσαρας οἱ δούλοι δὲν θὰ κύπτουν,

ὑπὸ τὴν γῆν οἱ ἄνθρωποι τὸν πλοῦτον δὲν θὰ κρύπτουν,
θὰ λείψουν πόλεμοι δεινοί, στρατεύματα καὶ στόλοι,
οἱ δὲ φιλόσοφοι τῆς γῆς κ' οἱ νομοθέται ὅλοι
θὰ παύσουν νόμους γραφνομένους καὶ εἰς τοὺς δύο Πόλους
διὰ τὰ δρέπωμεν ἡμεῖς ἀκάνθας καὶ τριβόλους.
Θὰ λείψουν τὰ προνόμια καθ' ἅπασαν τὴν κτίσιν
καὶ θὰ ταχθῶμεν ἅπαντες εἰς μίαν μοῖραν ἴσθην
καὶ κόσμους θὰ ζητήσωμεν καὶ χώρας θερμότερας
καὶ θὰ μεταναστεύσωμεν ἔς τῶν Τροπικῶν τὰς σφαίρας,
ποῦ ἄπειρα μικρόβια ὡς ἄμμος τῆς θαλάσσης,
μὲ τὰ ὅποια τρέφεται μυστηριώδης πλάσις,
ἀόρατα καὶ ἄγνωστα πρὸ χιλιᾶδων χρόνων
διὰ προνοίας θαυμαστῆς καὶ συνεχῶν ἀγῶνων
ἐδημιούργησαν ζῆτὰς ἡπίερων ἀπεράντων
πρὸς τελευταῖον ἄστυλον τῶν δυστυχῶν ἀπάντων.
Ἄλλὰ κ' ἐκεῖ ὁ ἥλιος τὴν γῆν δὲν θὰ θερμαίνει
κ' ἐκεῖ τὸ πᾶν κατάξηρον καὶ φύσις παγωμένη,
κ' οὐδὲ πυραὶ καὶ κλίβανος καὶ πάντα τὰ ἑπτά,
οὐδ' ἡ μεγάλη κίχμις τῶν παιδῶν τῶν ὀπτά,
οὐδ' ἄνθρακες παντοδαποί, οὐδὲ ὀπαὶ κρατήρων,
οὐδὲ Πυριφλεγέθοντες μετάλλων διαπύρων,
θὰ δυνηθῶν θερμότητά νὰ δώσουν ἐπαρκῆ,
εἰς μάτην δὲ θὰ τρέχωμεν πρὸς θερμοανισ ἐκεῖ.
Θὰ γίνῃ μαύρη ἔρημος αὐτὸς ὁ κόσμος πλέον,
δὲν θὰ βρυχᾶται ἄγριος ὁ βαθυγαίτης λέων,
ὁ μύρμηξ πολυμέριμος τροφήν δὲν θὰ συνάξῃ,
θὰ κρυσταλλώσουν τὰ ρευστὰ καὶ τὰ χυμὰ πελλάγη,
παντοῦ θὰ φέρῃ θάνατον τὸ πνεῦμα τοῦ Βορρᾶ,
δὲν θὰ κυλοῦν οἱ χεῖμαρροι ἀφρίζοντα νερά,
οὐδὲ θὰ βλέπῃς τοὺς ἄμνους σκιρτώοντας ἐπὶ λόφων,
οὐδὲ θ' ἀκούῃς μουσικὴν ῥυάκων πολυστρόφων,
οὐδ' ἄσμα ἢ πτερυγίσματα πτηνῶν καλλικελάδων,
οὐδ' ἕνα κἄν δὲν θ' ἄπαντὰς ἐπὶ τῶν δένδρων κλάδων,
οὐδὲ ἀγρὸς πολύκαρπος, οὐδὲ ἀνθοῦσα ῥάχις,
οὐδὲ θὰ παιζῇ ἡ Δήμητρα μὲ τοὺς χρυσοὺς τῆς στάχους,
οὐδ' ἄροτρον καὶ βούκεντρον, οὐδὲ Πανὸς αὐλός,
οὐδὲ ἀνθέων κάλυκες καὶ σφρίγος καὶ καυλός,
οὐδ' ἄμπελος καλλιβίσσαστος κ' ἐργατικὴ κυψέλη,
οὐδὲ γλυκεῖα σταφυλῆ, οὐδ' ὄνος, οὐδὲ μέλι,
οὐδ' ἔρωσ ἀκτινοβολῶν μὲ τόξα καὶ φαρέτραν,
πλουσίαν φέρων βλάστησιν κ' εἰς τὴν ἀργούσαν πέτραν,
ἐξωραΐζων τοῦ παντός τὴν φύσιν καὶ τὸ σχῆμα,
ζωογονῶν τὴν ἄρουραν μὲ τὸ γοργόν του βῆμα,
πολύμορφος, πολύχρωμος, μεθῶν, κομπάζων, τέρπων,
καὶ ὑπὸ θάμνους ἀφανῆς κ' ὑπὸ βοτάνας ἔρωπων,
τὸν σπέρνον του τὸν γόνιμον εἰς γῆν καὶ πότον σπείρων,
θεὸς θανάτου καὶ ζωῆς δημιουργῶν καὶ φθέρων.